

ДОМІНАНТИ ІНТЕНСИФІКАЦІЙНОЇ РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

Забезпечення оптимальних умов для сталого розвитку регіональних економічних систем є головним об'єктом спрямування керівних впливів системи управління економічним розвитком на державному та місцевому рівнях. В сучасних реаліях наявності перманентних кризових явищ в найбільш важливих сферах життєдіяльності нашої країни, нестабільної політичної ситуації та посилення зовнішніх та внутрішніх загроз особливого значення набуває формування адекватної сучасності системи забезпечення регіональної економічної безпеки як складової загальнонаціональної безпеки.

Дослідженню проблематики економічної безпеки в регіональному аспекті, вивченню окремих її складових присвячені дослідження багатьох вітчизняних науковців. Проте, недостатній рівень розробки цієї проблематики в регіональному розрізі, загострення економічних проблем держави та регіонів, як її складових ланок, впровадження адміністративної реформи, обумовило значущість і необхідність подальших досліджень.

Узагальнення результатів досліджень вітчизняних науковців в контексті визначення сутності поняття економічна безпека держави в регіональному її прояві дозволяє визначити, що під терміном «економічна безпека регіону» розуміється здатність регіональної влади забезпечити конкурентоздатність, стабільність, стійкість, поступальність розвитку економіки території, органічно інтегрованої в економіку країни, як відносно самостійної структури ([1,2]). В цьому контексті необхідно зауважити, що визначення та вироблення теоретичних засад для практичного розв'язання проблем економічної безпеки регіону повинно узгоджуватись з загальнонаціональними інтересами та цілями економічної політики.

Отже, задля визначення домінант забезпечення економічної безпеки регіону та розробки рекомендацій з метою прийняття регіональними органами влади обґрунтованих рішень необхідно провести моніторинг тенденцій значень основних індикаторів економічної безпеки. Для проведення дослідження обрано Чернігівську область, яка знаходиться на крайній півночі України, та є однією з найбільших (5,3% площі України) за територією, при цьому має найменшу щільність населення – 33 особи на км² (для порівняння: по Україні – 75 осіб на км²).

Отже, аналіз статистичних даних ([3]) свідчить про значне скорочення обсягу ВРП області (56%-69% від середнього по країні на 1 особу). Характерним для області є: стабільне зменшення обсягів виробництва промислової продукції та продукції сільського господарства (у 2013 р.- 89,6% та 102,8% відповідно); дефіцит інвестиційних вкладень – за обсягом освоєних капітальних інвестицій область займає 22 місце по Україні; за значенням показника залученості іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу населення – 120,9 дол. США (25 місце серед інших регіонів

Україні). Кризова ситуація в області склалась за демографічними показниками, область має найвищий в Україні рівень демографічної старості жителів. Крім того, наявні такі загрози економічній безпеці, як: депопуляція населення, скорочення тривалості життя, високий рівень безробіття, збільшення питомої ваги домогосподарств, що проживають за межею бідності. В сфері зовнішньо-економічної діяльності доцільно визначити такі негативні фактори: негативне сальдо зовнішньої торгівлі товарами та послугами протягом тривалого часу; значна питома вага Російської Федерації в зовнішньому товарообігу області. Необхідно зауважити, що, місцеві бюджети області протягом тривалого періоду часу були дотаційними, тому, в контексті проведення реформи територіальної організації влади та відповідних змін в бюджетному законодавстві, викликає занепокоєння здатність місцевих органів влади мобілізувати, розподілити та використати фінансові ресурси для якісного та ефективного виконання покладених на них завдань.

Підсумовуючи наведене вище, в контексті забезпечення економічної безпеки країни, можна визначити такі пріоритетні завдання економічної безпеки регіону: створення ефективної правової бази регулювання економічного розвитку регіонів; підвищення стійкості до реальних та потенційних загроз регіональним інтересам в економічній сфері; формування умов для сталого економічного зростання; підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки; забезпечення ефективних механізмів економічної діяльності регіонів. При цьому основними засадами економічної безпеки регіону повинні бути такі: наближення державного управління до європейських стандартів, заснованих на системі публічного адміністрування; розширення повноважень органів місцевого самоврядування щодо участі у формуванні та реалізації політики регіонального розвитку; створення сприятливих умов для залучення інвестицій, розвиток інноваційних форм співробітництва (міжрегіональне та транскордонне співробітництво, кластерів, бізнес-інкубаторів, залучення приватного капіталу, недержавних організацій та ін.); стимулювання розвитку пріоритетних «точок зростання».

Відповідно, розбудова адекватної системи економічної безпеки регіону з урахуванням вказаних домінант дозволить забезпечити підвищення якості життя громадян, просторовий розвиток територій та економічне зростання регіону.

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Ковальчук Т.Т. Економічна безпека і політика: із досвіду професійного аналітика: збірник / Т.Т. Ковальчук. - К.: Т-во "Знання", 2004. - 638 с.
2. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / [Геєць В.М., Клебанова Т.С., Черняк О.І., та ін.]; за ред. В.М. Гейця. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.
3. Головне управління статистики у Чернігівській області. Офіційний веб-сайт <http://www.chernigivstat.gov.ua/>